

Téereb Daniel — Téeméer ak Juróom-ñatt ak Ñett-ci-Kër gi

Màndargay xam-xamu ruu yi ak gu Běj-gànnar yi ci ngëm: Tukki gu jaar ci kër yu sell yi ci Biibël ak ci bindu nit kuy nekk

Jeff Pippenger
2024-03-23

Nguuru bėj-gànnar gi dafa doon melokaanu bopp bu suufe bi ci kërgu nit, dafa doon melokaanu yaram wi ci kërgu mbooloom kërceen gi, dafa doon melokaanu suuxu nit ci kërgu Almasi bi. Almasi moo sos kër yépp, te Moom moo sàmp taxawaayu bu nekk, te doj wu jëkk wa ci kërgu Millerite bi mooyoon njàngum “juróom-ñaari yoon,” mi Esekiyel di firndeel ak ñaari bantam. Ci fippu ga mu amoon ci atum 1863, Adventismu Laodise bi bañ na seen “doju wet gi” gu yonent, te loolu itam am na woon ci tabaxu kërgu àddina bi. Doj wi ñu bañoon, dogaloon nañu ko ngir tànn ko ci mujjug taxawal kër gi, doonte ne dafa nekkoon doj wu tàbbax ngir mën a tēnk nit ñépp ci bépp jamonoju tabax gi. Waaye, Kàddug yonent gi day wone ne doj wi ñu bañ, wi nekkoon doj wu tàbbax, dina mujj a nekk boppu wet gi.

Yoonu “juróom-ñaari yoon” bi, ni ko réew mi bėj-gànnar di tektale, mooy “bopp”, ci mbirum réew mi bėj-saalum. Mooy “bopp”, ndaxte ci réew mi bėj-gànnar la Yàlla tanne Yerusalem ngir xamme ko ne mooy dëkkam, fa mu samp ab bérab bu sellam ak turam. Ba keroog ñaari yoon ya boolee ci diggante 1798 ak 1844, “bopp” bi mooyoon réew mi suufe, di réew mi bėj-gànnar. Bi ko Yowaana, ci 1844, waxee ne mu bàyyi réew mi bėj-saalum, ndaxte joxees na ko xeeti neen yi, réew mi bėj-gànnar des na muy rakk bu taxaw doŋ ni benn xeet, walla lu néewnéew loolu la qorsaa woon. Waaye qorsaa woowu terees na ko ndax ngàngooru 1863, ak “ngàngoor gu jëkk” gu Israyil bu jamono jii ci Kadesh.

Bés bu 11i fanweer 2001, Boroom bi delloo na Mbooloom Laodise ba ci atum 1863, ba ci 1888, ba ci 1919, te ba ci 1957, ci ñaareelu “ngañ gu am Kadesh”. Waaye ci ngaañ googu, digeb doj wi ñu bañoon ne dina nekk boppu xonq bi, léegi mu ngi mat. Mu ngi mat ci ñi ñuy tegtal ni ñaar-fukk ak ñeent junni, ñi Kirist di sēfale ci seen biir ba fàww mbooloom Yàlla ak nit.

Pool santale woon suuf si ni mooy yaram, te woon suuf si kawé ji ni mooy xel. Yaram bi (suuf si) moom la santale ni dee.

Ndax xam nanu ne yoon wi, xel la; waaye man, nit ku topp yaram laa, jaayees na ma ci suufug bàkkaar. Ndaxte li may def, nanguwuma ko; ndax li ma bëgg a def, du kooku laay def; waaye li ma bañ, moom laay def. Su fekke nag li ma bëggul laay def, kon nag may seede ne yoon wi baax na. Léegi nag, du manati man maa koy def, waaye bàkkaar bi dëkk ci man. Ndax xam naa ne ci man, maanaam ci sama yaram, dara ju baax dëkkul; ndax bëgg a def lu baax am na ci man, waaye manuma gis ni may ko matale. Ndax li baax bi ma bëgg a def, duma ko def; waaye lu bon li ma bëggul, moom laay def. Su fekke nag li ma bëggul laay def, kon du manati man maa koy def, waaye bàkkaar bi dëkk ci man. Gis naa nag ab yoon: saa su ma bëggee def lu

baax, lu bon ngi ànd ak man. Ndaxte bég naa ci yoonu Yàlla ci nit ku biir bi; waaye gis naa beneen yoon ci samay cér, di xeex ak yoonu sama xel, te di ma teg ci jaamu yoonu bàkkaar bi nekk ci samay cér. Éey nit ku metti kii ma doon! Kan moo may musal ci yaram wu dee bii? Room 7:14–24.

Pool xam na ne ci ay dara yu baax.” Mën-mën yi nekk ci sa “yaram”, yiy ñëw ci cosaanam ak yi mu yokk boppam, dañoo doon liggéey rekk ngir jëmé ko ci bàkkaar. Mën-mën yooyu daan nañu tegu ci yoonu bàkkaar, waaye Pool béggoon sàmm yoonu Yàlla, waxuma yoonu bàkkaar. Yoonu Yàlla bi Pool tudde mooy “yoonu xelam” (doomu bindam bu gën a kawé). Xaacu ba mu yuuxee mooy: “kan mooy ma musal ci yaramu dee?” Ci lu wóor, Pool xamoon ne mooy ndawte gu Yàlla gi dina indi musal gi, waaye xamoon na itam ne liggéeyu musal gi dafay soxla bokkug boppam.

Kon nag sama samay, samay soppe yi, na ngeen déggaloon ba fàww, du rekk ci sama teew, waaye léegi gën a bari ci sama ñàkk, liggéeyleen seen bopp ngir seen mucc ak ragal ak loxoy. Ndaxte Yàlla mooy kiy jëfandikoo ci yéen ñaar-ñaar, di may yéen coobare ak jëf ngir amal li neex coobareem. Filib 2:12, 13.

Mosal bopp ci yaramu dee jëfandikoo na ko doole bu Yàlla, te boobu doon na and ak doole nit, te loolu la Yeesu jox nit ñi muy royukaay. Sax ak yoonu bàkkaar buy dox ci kaw ci dund gu suuf ci yaram wi, Yeesu def na ba mu teg dundam gu suuf ci suufu yoonu Yàlla, ci li mu jébbal aw coobareem ci coobare Baayam. Pool manoon na gis mosal bu mu jébbalee aw coobareem ci coobare Yàlla. Ci noonu, dafa doon liggéeyal boppam ngir muccam, te loolu la Sister White di tekki bu mu waxee ci liggéey bi jëm ci far bàkkaar ci sunu dund.

“Bépp bakkan bu bañ a jébbalu Yàlla, nekk na suufu dooley beneen boroom. Moosul moom boppam. Mën na wax ne am na sañ-sañu goreel, waaye mu ngi ci jaamono gu gën a torox. Duñu ko may mu gis rafetug dëgg, ndax xelam a ngi suufu njiitu Seytaane. Bi muy nax boppam ne dafa topp ndigal yi àttekatam bopp di joxe, mooy déggal coobare buurub lëndëm. Kirist ñëw na ngir dagg buum yi bàkkaar di jaamloo ci bakkan bi. ‘Bu Ko Doom ji defee leen goreel, kon dingeen nekk ci dëgg goréel.’ ‘Yoonu Xel mu dund ci Kirist Yeesu’ moo nu ‘goreel ci yoonu bàkkaar ak dee.’ Room 8:2.”

“Ci liggéeyu jotalé bi, amul dara ju ñu man a ga. Amul benn doole bu bittim réew buy jëfandikoo. Ci ngirëm Xelum Yàlla, nit ki bàyyikoo na ko ngir mu tann ki mu bëgg a jaamu. Ci coppite gi xel mi di jot bu mu wéeru ci Kirist, am na fa gën a kawé ci xam-xamu sañ-sañu goreel. Génne bàkkaar mooy jëf ju xel mi ci boppam def. Dëgg la, amunu benn kàttan ngir goreelu sunu bopp ci ngëneelu Seytaane; waaye bu nu bëggée goreelu ci bàkkaar, te ci sunu soxla su mag, woo ab kàttan gu bokkul ak nun te gën a kawé sunu bopp, kon dooley xel mi dafa fees ak dooley Yàlla ju Xelum Mu Sell mi, te ñuy topp ndigali coobare bi ci matale coobarey Yàlla.

“Nekk rek ci mooy anam wi nit man a ame sañ-sañam: mooy nekk benn ak Kirist. ‘Dëgg gi dina leen goreel,’ te Kirist mooy dëgg gi. Bàkkaar man na not rekk bu dëgëradi xel mi, ba tas moomeelu ruu bi. Di sujoot ci Yàlla, mooy dellusi ci sa bopp,—ci màggal gu dëgg ak teranga gu nit ame. Yoonu Yàlla, bi ñuy dugal ci sujootam, mooy ‘yoonu goreel gi.’ James 2:12.” The Desire of Ages, 466.

Pool dafa ne: “Yaa nit ku bon maa ngi doon! Kan mooy musal ma ci yaramu dee bii?” Sœur White wax na ne: “bu nu bëggée goreel nu ci bàkkaar, te ci sunu soxla bu réy nu yuuxu ngir kàttan gu jóge ci biti sunu bopp te sut sunu bopp, kàttani ruu yi dañuy fees ak dooley Yàlla gu Xel Mu Sell mi, te dañuy topp ndigali coobare yi ci matal coobu Yàlla.” Bu nuy boole sunu nit ak yàllay Kirist ci jëfandikoo sunu coobare, danuy mottali “jëf” ju jële bàkkaar ci sunu “ruu” boppam.

Waaye li nu “war a xam mooy doole dëggu bëgg-bëgg bi.” Bëgg-bëgg bi mooy “katanu nguur gi ci bindu nit, dooley dogal walla tànn. Lépp sukkandiku na ci yëngu-yëngu jubu bu bëgg-bëgg bi. Dooley tànn bi Yàlla jox na ko nit ñi; seen la ngir ñu jëfandikoo ko. Manoo soppi sa xol, manoo ci sa bopp jox Yàlla ay cofeelam; waaye man nga tànn jaamu Ko. Man nga Ko jox sa bëgg-bëgg; noonu mu liggéey ci yaw ngir nga bëgg te nga def li ànd ak bannexam bu baax. Noonu sa bind gépp dina nekk suufu saytu Xelu Kirist; say cofeel dinañu sax ci Moom, te sa xalaat dinañu dëppoo ak Moom.”

Pool xam-xam yi, te xamoon na ne war nañu yëngalul jikkoom gu suufe, ngir jikkoom gu kawé ji noot ko ci jëfandikoo coobareem. Looloo tax Pool daan dee bés bu nekk.

Maa ngi bàyyi seede ci seen mbégte gu ma am ci Kirist Yeesu sunu Boroom, bés bu nekk maa ngi dee. 1 Korent 15:31.

Pool xamoon na ne war na dafa sax bés bu nekk, ci jaaraleem ci jëfandikoo ay bëgg-bëggam, ngir denc ay mbëggeelam yu suufe ci suuf. Moo tax dafa dafaam yaramam.

Te ñi bopp ci Kirist, da ñu rey seen yaram gu ñaaw ak ay bëgg-bëggam ak ay nafsam. Galat 5:24.

Pool moo xamoon na ne yaramu bàkkaar buy nekk ci nit ñépp dina am ba keroog ñaareelu ñëwug Almasi bi, ba keroog booba ñi takku ci ngëm di jot, ci benn xet-xetu bët, yaram bu bees buy solo ndam. Loolu moo tax 1798 di won sampug ñaari-fukk ak juróom-benn at yi, fa njëgug kërug Millerite gi tabaxee, ndaxte Almasi, mi nekk kenn rekk mi di dëkkal, mooy xar mi ñu reyoon dale ca njëgug adina. Nguuru bëj-gànnar gi mooy yaram wi, mi jaarale ci bàkkaar jot nguur ci kaw nit, te yékkati boppam ngir nekk nguuru bëj-gànnar gu nawle. Ci 1844, waxees na Yowaana mu “bàyyi biti” kër ja, te loolu tekki ci gereg ga ne, bañ tundu suuf si, ga jotoon nguur ci kaw tundu kawé ga, fa Yàlla tànnoon di samp turam, te ci 1798, yaram wi (tundu suuf si) ak “cofeel yi ak bëgg-bëgg yi” waroon nañu koo daaj ci bant ba.

Ci njëkk, yaramu Almasi dee na ca boppu bant ba, ndaxte moom dafa ñàkkale ci ñi di dund. Booba, nguur gu bëj-saalum waroon a doon benn réew, ak benn buur, ci kóllère ak Yàlla, te di réew mu am kër-yéem Yàlla ci seen biir. Rëdd ci kaw rëdd, “juróom-ñaari yoon yi,” léegi mooy “boppu xonq bi,” ndaxte li dalee ci 11 Septàmbar 2001, Yàlla dafa yiy yékkati ay “xarekatam yu bëj-gànnar” ngir nekk màndarga. Mbooloom xare boobu war na doon benn réew, te réew boobu dina wone rekk meloom, te loolu mooy am ci jamono ji Seytaane di yékkati “bëgg-bëggam” bi di nataalu rab wi. Ci Sëriñ Esekiyel saar 37, yégle gi aju ci ñeenti ngélaw yi di nofla bataaxalug taw bu mujj bi ci kaw ñi taxaw ba noppi nekk mbooloom xare boobu. Baatu ñeenti ngélaw yi mooy bataaxal gi ci Tròmpet bu Juróomeel ba, foofu la kumpa Yàlla di mat.

Liggéeyu mottali bi ci sellal gi tàmbalee na 7 Oktoobar 2023. Waxtu sellalu téeméeri ak ñeent fukki junni ak ñeenti junni nit ñi mat na bi Buum gu Juróom-ñaareel gi di jolli, te buum boobu di jolli ñetti yoon ci diggante yéffandikookat sellal gi. Saa yu mu jollée, dafay màndarga tubéeyug Islaam ci Suuf su Tedd si. “Suuf su tedd” gu xel, gu jamonoy tey, dafañu ko dóor 11 Sàttumbar 2001, te suuf su tedd su mag, su dëgg-dëgg, dafañu ko dóor 7 Oktoobar 2023, moom ci at mi ñaari seede yi ñu reyoon dekkati. Ñetteelu dóor gi mooy ci yoonu Dibéer bu agsi waaw ci États-Unis.

Lu jóge 7 Ut 2023, bëj-góor gu Réew-mi ak bëj-góor bu Protestant bu dëgg bi ci rabu suuf si di jot seen njeexital tëral yi mujj, ngir nekk bëj-góor buy wax ni ngeen, walla ni Xarit mi, ci yoonu dibeer bu jëkk a ñëw. Ñaari feeñu yi ñuy biral noon yi biir ak yi biti ci yéffandikoo bu mag ba ci diggante njariñ ak aay, mi di am ci xew-xewu mujj yi ci jaar-jaaru suuf si, ñoom ñaar ñépp dañuy nekk ci jaar-jaaru la aaya fanweeri ci Daniel saraxu fukki ak benn bi di tekki. Ñaari yokkute yu mujj yi ci ñaari bëj-góor yooyu dañuy mataleeku bi Trumpet bu Juróom-ñaareel bi di woo. Trumpet bu Juróom-ñaareel bi mooy ñetteelu trumpet bu “woe” ci ñetti trumpet yu woe.

Ñetti ay musiba yi, dañuy tektal yéffandikoo bu ñetti yoon bu wax ju ñëw, te ci loolu dañuy joxe seede bu dëgër ci waymark bu 7 Oktoobar 2023. Ci ñaari musiba yi njëkk ak ñaareel bi, xareb Islaam dafa amoon ci kaw mbooloom xarekat yu Room, te ci fan yu mujj yi loolu mooy États-Unis, ni ko nangu gi ci kow Union soviétique di seedeel, gii amee woon jaarale ko ci benn booloo bu nëbb diggante antikris bi (Pàppa Jan Pol II), ak yonent bu dëggul bi (Ronald Reagan) ci atum 1989.

Ci njàqare bu njëkk bi, ni ko Yéesu feeñale ko ci Téereb Peeñu ga, ayu-bés ñent fukk ak juróom ñaar, am na fa ab yéené waxtu bu tollook juróom-weer, te loolu mooy téeméer ak juróom-fukk at. Ci njàqare bu ñaareel bi, am na fa ab yéené waxtu bu tollook ñetti téeméer ak juróom-fukk benn at, ak fukk ak juróom fan. Ñaari yéené waxtu yooyu dañuy tegtal xareb ak Room bi Islaam indi woon ci ñaari jaar-jaari mboolom jaar-jaar yi tegtal njàqare bu njëkk ak bu ñaareel bi. Ñaari yéené yooyu amoon nañu ñaari njariñ yu wuute ci xare boobu. Ci téeméer ak juróom-fukk at yu njëkk ya, war na woon ngir Islaam “lor” Room; te ci yéené bu ñetti téeméer ak juróom-fukk benn at, ak fukk ak juróom fan bi, war na woon ngir Islaam “rey” Room. Ñaari yéené yooyu dañoo boole woon bu jub. Jeexitalu téeméer ak juróom-fukk at yi, ci bi Islaam waroon a lor Room, moo xamale njàlbéenu ñetti téeméer ak juróom-fukk benn at yi, ak fukk ak juróom fan yi, ci bi Islaam waroon a rey Room. Njàqare bu njëkk ak bu ñaareel bi, séddoo nañu leen ak jeexitalu téeméer ak juróom-fukk at yi, ak tambali ñetti téeméer ak juróom-fukk benn at yi, ak fukk ak juróom fan yi.

Etazini dakkul nekk buur gu juróomeelu benneel gi ci waxi yonent yi ci Biir Bibil bi, bu yoonu Dëcëru bésib Ndewet bi di agsi léegi; te ci boobu lañu ko, ci yonenti, wax ne “reylu na”. Waxtu “yëngu-yëng gu réy” gi, ci Yebuleen 11, mooy yoonu Dëcëru bésib Ndewet bi buy agsi léegi; te bu waxtu woowu agsee, ñëw na itam Trompet bu juróom-ñaareel bi, moom bu Isilaam. Mu ngi ñëw ngir màndarga jeexital walla dee gu juróomeelu benneel buur gi, moom mi di xarekat yu Room ci fan yu mujj yi. Dee googu, ñaari téeméeri at ak fukki at la Isilaam jiitaloon na ci lor xarekat yu Room. Ni ko saabal yu xibaar yu mag yi waxe, ñoom ñiy jéema suufeel yéffandikoo yi Isilaam gu metti gi di def ci addina si tey, daldi tàmbalee ci 7 Oktoobar 2023. Ba kera mujj ci bindug mbind mi, 12 Fewriye 2024, Isilaam def na téeméeri fanweeri juróom-ñeent-fukki jëf yu song ci boppu mbir yi Amerig bëgg a aar ci bépp fu nekk ci àddina.

Juróomi ak benn ci téeméeri at ak juróom-fukk yi nga xam ne Islaam di lor mbooloom xarey Room, te loolu indi ci rey mbooloom xarey Room ci njëkk ak ñaareelu ay, dees na ko delloo ci jaar-jaari nettale gi ci ñetteelu ay bi, ndaxte noonu la jëfandikookat gu ñetti yoon gu ci waxi yonent gi di doxee. Li ñuy wax “wolli Juróom-ñaareelu Trompet bi”, mooy màndarga gi ci téeméeri ak ñeent-fukk ak ñeent ñaari junni ñi, te booba la booleb Yàllaak nit ki di am, ni ko booleb ñaari yet yi di firndeel. Am na ñetti màndarga ci yoon wi: ki njëkk mooy réew mi tedd te màgg ci xel; te ki mujj mooy réew mi tedd te màgg ci xel. Màndarga mu nekk ci diggante mooy réew mi tedd te màgg ci dëgg-dëgg.

Ci atum 2023, ñaareelu wollo bi jóge ci Trompetu waareg wóor ga ci ñetteelu musiba mi, feeñal na yokkute xarey Islaam bi, ba mu dugg ci ab jamono bu muy “lor” rab wi. Ci atum boobu sax, ñaari seede yi, maanaam bakku Republikaan bi ak bakku Protestā bu dëgg bi, dellu nañu ci dund, te tàmali nañu seen soppeeku yu benn ak benn ngir dugg ci seen bakk yu mujj yu xameekaay. Ci bakku Republikaan bi, mooy boole mboolem dooley Protestā yu réer ak mboolem dooley Republikaan yu réer, ngir sos benn bakk buy nataalu rab wi. Waaye ci bakku Protestā bu dëgg bi, mooy boole Yàllaay ak nitaar, bi bakk bi di soppeeku jóge ci jikkoju Laodisee ba ci jikkoju Filadelfi, ngir wone li di lu wuutu ak nataalu rab wi. Atum 2023 am na ginnaaw ñaar-fukk ak ñaar at gannaaw 2001, ba tax muy tegu ci misaalu boole Yàllaay ak nitaar.

Lépp gi ci jaar-jaar yépp am na ci sarax bu ñeent-fukk ba bennu ci Daniel fukki-benn, mooy sarax biñ ubbali woon te mu jur yokkug xam-xam ci 1989, te loolu dañu koy tekki ci dexu Hiddekel. Ci jaar-jaaru yonent bu sarax boobu, liggéey bu mujj bi ci Bérab bu Gën a Sell bi itam mat na, te mooy leer giñ ubbali woon ci 1798, te loolu dañu koy tekki ci dexu Ulai. Njálbéenu sarax bu ñeent-fukk ba bennu bi dafay xamle jamonoy mujj bi ci 1798, te mujjug sarax bi dafay xamle jamonoy mujj bi ci 1989, te ñaari dex yi ñoom ñaar dañuy boole seen bopp ci jaar-jaaru sarax bu ñeent-fukk ba bennu, ni dexu Tigre ak Efrat (Ulai ak Hiddekel) di ko defee léegi lañuy agsi ci Géeju Perse.

Dinanu jëfandikoo bii ci beneen mbind mi di ñëw.

Xel Yàlla Boroom bi ngi ci man; ndaxte Boroom bi moo ma fal ngir yégle xebaar bu baax ñi lewet; yónni na ma ngir faj xol yu daldi xar, ngir yégle bàkku ci ñi ñu jàpp, ak ubbiteg kaso bi ñi ñu tëj; ngir yégle atum nangu gu Boroom bi, ak bésab feyug sunu Yàlla; ngir dëfëral ñépp ñi di jooy; ngir jagleel ñi di jooy ci Siyon, ngir jox leen taaru ndaw ñu wecci duut, diwlin mbégte mu wecci jooy, ak yéreb cant ngir ruu njàqare; ngir ñu tudde leen garabi njub, njëmbëtug Boroom bi, ngir mu màggaliku.

Ñoom di tabaxaat réer yu yàgg a yàqu, ñoom di yékkati réer yi njëkk a neen; di defar dëkk yu yàqu, te di yékkati mberoom yu yàgg a neen ci xeet yu bari. Gan ñi dinañu taxaw di sàmm seen jur, te doomi bitim-réew dinañu nekk seen beykat ak seen liggéeykat toolu reseñ. Waaye yéen dees na leen tudde Saraxalekat yi Boroom bi; nit ñi dinañu leen wooye Ndaw yi sunu Yàlla. Dangeen di lekk alalam xeet yi, te ci seen màggat ngeen di reylu. Ngir seen gacce, yéen dangeen am ñaari yoon; te ngir rus, ñoom dinañu bég ci seen cër. Moo tax ci seen suuf dinañu moom ñaari yoon; mbég mu dul jeex mooy nekk seen cër.

Nde man, Maa ji, bëgg njubte; dama bañ sàcc ngir sarax su lakk; te dinaa jubal seen jëf ci dëgg, te dinaa fas ak ñoom kóllëre guy sax ba fàww. Seen askan dinañu ko xam ci biir xeeti ñi dul Yawut yi, te seen njuróom ci biir xeeti nit ñi; ñépp ñi leen gis dinañu leen nangu ne ñoom mooy askan wi Maa ji barkeel. Dinaa bég lool ci Maa ji, sama xol dina bannex ci sama Yàlla; ndaxte solna ma yére yi mucc, mu muur ma mbubb mu jub; ni góor guy takk di taaru ak ay taaram, te ni jigéen juy séy di taaru ak ay takkam. Ndax ni suuf di saxal mbotam, te ni tool di saxal li ñu ci ji; noonu la Boroom bi Yàlla di saxal njub ak cant kanam xeet yépp. Esayi 61:1–11.